

Απουλήιου Ο χρυσός γάιδαρος ή οι μεταμορφώσεις

Στο μεταξύ ο Έρωτας, που έλυωνε από την αγάπη κι έτρεμε στο άκουσμα και μόνο της κατσούφας Σωφροσύνης, που μ' αυτήν η μητέρα του τον είχε φοβερήσει, άρχισε τις συνηθισμένες του πονηριές. Πετά στο ψηλότερο μέρος του ουρανού, ρίχνεται στα πόδια του Δία και του εκθέτει το πρόβλημά του. Τότε ο Άρχοντας των Θεών τον αγκαλιάζει, του φιλά στοργικά το χέρι και του λέγει:

«Παιδί μου και νικητή μου, αν και ποτέ δε μου απέδωκες τις τιμές που δέχομαι από τους άλλους Θεούς, αν και πολλές φορές με πλήγωσες, εμένα που διευθύνω τις δυνάμεις και κανονίζω το δρόμο των άστρων· αν και ξανάβοντας αδιάκοπα τον πόθο μου για ανθρώπινες καλλονές μ' έχεις εξευτελίσει στους ανθρώπους, αναγκάζοντάς με να παραβαίνω τους νόμους, και κυρίως τον Ιουλιανό, και με κάνεις να μεταμορφώνω τη σεβαστή μου μορφή σε φίδι, σε φλόγα, σε άγριο ζώο, σε πουλί, παρ' όλα αυτά θα υπακούσω μόνο στην καλοσύνη μου, αφού άλλωστε μεγάλωσες και στα χέρια μου, και θα σου κάνω αυτό που μου γυρεύεις, φτάνει μόνο να ξέρεις να φερθείς καλά στους αντιπάλους σου· κι αν γνωρίζεις για καμιά ομορφούλα θνητή, κάνε την να μ' αγαπήσει κι έτσι μου ξεπληρώνεις τη χάρη που σου κάνω».

Σαν είπε αυτά ο Δίας, διατάζει τον Ερμή να καλέσει αμέσως γενική συνέλευση των Θεών και να κηρύξει δέκα χιλιάδες λίρες πρόστιμο σε καθέναν που θ' απουσίαζε από τη Συνέλευση. Με τη φοβέρα αυτή το ουράνιο Παλάτι γέμισε, και ο μεγαλόπρεπος Δίας, πάνω στον υψηλό του θρόνο, αρχίζει:

«Θεοί γραμμένοι στο βιβλίο των Μουσών, ποιος από σας δεν γνωρίζει τον Έρωτα, τον έφηβο αυτό που εγώ ο ίδιος τον ανάθρεψα; Θέλω να του βάλω λίγο χαλινάρι στη σφοδρότητα των πρώτων εφηβικών του εκδηλώσεων· τα σκάνδαλα, οι ασωτείες του είναι κάθε μέρα το σούσουρο όλου του κόσμου· πρέπει να μη βρίσκει πια ευκαι-

ρίες για τέτοια πράγματα. Με το γάμο, θα συμμαζευτεί, θα φρονιμέψει. Έχει διαλέξει μια νέα και του 'χει δώσει και την παρθενιά της. Ας την πάρει λοιπόν, κι ας ζήσει ευτυχισμένος με τον πρώτο του αυτόν έρωτα, την Ψυχή».

Έπειτα, γυρίζοντας στην Αφροδίτη: «Και συ κόρη μου, μη λυπάσαι, μη φοβάσαι πως ο γιος σου θα ντροπιάσει την καταγωγή του παίρνοντας μια θνητή· εγώ θα ισιώσω τη διαφορά· ο γάμος αυτός θα είναι νόμιμος». Κι αμέσως διατάζει τον Ερμή να φέρει την Ψυχή στον Όλυμπο· δίνοντάς της τότε ένα δοχείο γεμάτο αμβροσία, «πάρε Ψυχή», της είπε, «και γίνου αθάνατη· ποτέ ο Έρωτας δε θα χωριστεί από σένα. Ο Υμέναιος σας ενώνει για πάντα».

Χωρίς αργοπορία, στήνουν το μεγαλόπρεπο τραπέζι για το συμπόσιο του γάμου. Ο Έρωτας με την Ψυχή στα γόνατά του πιάσαν το πάνω μέρος του τραπεζιού· έπειτα έρχονταν ο Δίας με την Ήρα· οι άλλες θεότητες ακολουθούσαν κατά την τάξη τους. Ο νεαρός βοσκός Γανυμήδης, ο κεραστής του Δία, κερνούσε το νέκταρ και ο Βάκχος το πρόσφερε άφθονα στους αθανάτους. Ο Ήφαιστος προετοίμαζε τα φαγητά, οι Ώρες στολίζανε τη σάλα με λουλούδια, οι Χάριτες σκορπίζανε χίλιες μυρωδιές και οι Μούσες ξεχύναν τις αρμονικές φωνές των. Ο Απόλλωνας τραγουδούσε με τη λύρα του, οι εννιά Αδερφές στήσανε χορό, ένας Σάτυρος έπαιζε τη φλογέρα και ο Παν τον αυλό, ενώ η ωραία Αφροδίτη μ' αυτή τη μουσική χόρευε μαγευτικά. Έτσι ο Έρωτας κι η Ψυχή ενώθηκαν επίσημα και σύντομα, μετά το γάμο τους, γεννήθηκε ένα κοριτσάκι που τ' ονομάσανε Ηδονή.

Έρωτας και Ψυχή, μαρμάρινο σύμπλεγμα, Galleria degli Uffizi, Φλωρεντία.

Απουλήιου, *Ο χρυσός γάιδαρος ή οι μεταμορφώσεις* (μτφρ. από την έκδοση «Γραμμάτων» Αλεξάνδρειας, 1927), εισαγ.-επιμ.: Α. Αϊβαλιώτης, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1982, σ. 149-151 (απόσπασμα 22-24). Ο Απουλήιος, Λατίνος συγγραφέας του 2ου αι. μ.Χ., στο μυθιστόρημά του αυτό μας έδωσε μια υπέροχη εικόνα για τις προσπάθειες που κατέβαλαν και τις περιπέτειες που πέρασαν ο Έρωτας και η Ψυχή ώστε να συνυπάρξουν (σ. 105-151).